

Тільки сорокарічний досвід участі у сповнених скорботою заходах не дав непереборним розгубленості та ненависті проступити на обличчі Амеріго Бонасери. Його чарівна юна донечка досі лежала в лікарні зі зламанною щелепою, яку лікарі ледь склали до купи. І зараз цих двох звірів відпускають на волю? Який фарс! Він дивився, як щасливі батьки туляться до своїх любих синочків. Ох, як же вони радіють, як посміхаються!

Чорна терпко-гірка жовч клубком підкочувалася до горла Бонасери, проступала крізь міцно зціплені зуби. Амеріго взяв білу лляну хустинку і притулив до губ. Згорьований, він так і стояв, поки двоє юнаків безперешкодно крокували проходом між лавами. Вони всміхалися, дивилися впевнено й байдуже. Він пропустив їх, не мовивши й слова, лиш притискав хустинку до рота.

Батьки тих звірів ішли одразу позаду хлопців — двоє чоловіків і двоє жінок. Вони видавалися ровесниками Бонасери, але одягнені були як справжні американці. Вони зиркнули на нього, і їхні погляди були дивною сумішшю зніяковілості і тріумфальної викличності.

Враз утративши самовладання, Бонасера нахилився над проходом між лав і прохрипів:

— Ви будете ридати, як ридав я — я змушу вас ридати, як ваші діти змусили ридати мене.

Ляна хустинка тулилася вже до очей. Адвокати зі сторони підсудних, які виходили останніми, штурхнули своїх клієнтів уперед. Ті з'юрмилися довкола двох юнаків, а хлопці озиралися, наче готувалися боронити від нього своїх батьків. Кремезний судовий пристав кинувся навперейми Бонасері, хоча в цьому й не було потреби.

Усі ці прожиті в Америці роки Амеріго Бонасера покладався на закон і порядок. Так він і досягнув успіху. Зараз, попри пекучу ненависть, попри те, що видіння, як він купляє пістолет і вбиває цих двох юнаків, не йшло йому з голови, Бонасера обернувся до розгубленої дружини та пояснив:

— Вони пошили нас у дурні, — він змовк, а потім таки наважився відкинути страх перед ціною вже прийнятого рішення. — За справедливістю ми підемо на поклін до дона Корлеоне.

* * *

Джонні Фонтане лежав у кричуще розкішному номері готелю в Лос-Анджелесі, п'янючий, як і годилося будь-якому порядному чоловікові в його обставинах. Він розвалився на червоному дивані й цмулив шотландський віскі просто з горла, а потім прополоскав рот водою з відра з льодом, щоб змити смак алкоголю. Була четверта ранку і він прокручував у голові п'яні фантазії про те, як убиватиме свою шльондру-дружину, коли та повернеться додому. Якщо вона взагалі повернеться. Було вже надто пізно телефонувати своїй першій дружині та розпитувати про дітей, і надто смішно — телефонувати комусь із друзів зараз, коли його кар'єра котилася вниз з високої гори. Були часи, коли їм усім подобалися і лестили його дзвінки о четвертій ранку, але зараз вони їм навряд чи зрадіють. Утім, думка про те, що навіть на шляху вниз по кар'єрній драбині Джонні Фонтане все одно зміг підчепити одну з найяскравіших зірок Америки, змусила його всміхатися.

Дудлячи віскі просто з пляшки, він почув, як у дверному замку клацнув ключ. Проте він не відривався від пляшки аж доти, доки дружина не ввійшла до кімнати і не стала перед ним. Навіть зараз він не міг не думати про те, яка вона красива... Це її янгольське личко, хтиві фіалкові очі, тендітне, але досконало збудоване тіло. На екрані її краса примножувалася, ставала ще витонченішою. Сотні мільйонів чоловіків з усього світу були закохані в обличчя Марго Аштон і охоче викладали свої долари, щоб побачити його на екрані.

— Де ти в біса була? — спитав Джонні Фонтане.

— Трахалась.

Вона недооцінила міру його сп'яніння. Чоловік перестрибнув журнальний столик і захопив її за шию. Та перед

цим чарівним личком, цими звабливими фіалковими очима він раптом розгубив усю злість і знову став безпорадним. Вона зробила помилку, коли глузливо всміхнулася, бо тут же його кулак полетів до її обличчя. Марго скрикнула:

— Тільки не в обличчя, Джонні, воно потрібне мені для зйомок!

Марго сміялася з нього. Він ударив її в живіт і повалив на підлогу. Кинувся на неї зверху. Відчував аромат її дихання, коли вона хапала ротом повітря. Бив її по руках і по шовковисто-засмаглих стегнах. Бив так само, як колись давно, коли ще був задерикуватим пацаном з Геллз-Кітчен у Нью-Йорку, бив таких же пацанів, як він сам — це було болісно, але не лишало видимої шкоди, як-от вибитих зубів чи зламаного носа.

Та він бив не з усієї сили. Не міг. Вона сміялася йому в обличчя. Розпластана на підлозі, в задертому вище стегон парчевому платті, вона сміялася і приказувала:

— Ну ж бо, засади мені. Засади, Джонні, ти ж так цього хочеш.

Джонні Фонтане підвівся. Він ненавидів жінку, що лежала перед ним на підлозі, але її краса служила їй щитом. Марго відкотилася і рвучко, наче танцівниця, зірвалася на ноги. Вона почала по-дитячому глумливо витанцьовувати та виспівувати:

— Джонні не діста-а-ане, Джонні не діста-а-ане, — а потім, прибравши скорботно-величного вигляду, сумовито мовила: — Ти просто жалюгідний, тільки й можеш вовтузитись, як шмаркач. Ех, Джонні-Джонні, ти завжди так і будеш тупим романтичним макаронником. Ти й у ліжку нікчемний. Трахаєшся точнісінько так, як співаєш тих своїх жалюгідних пісеньок, — вона похитала головою і додала: — Мені тебе шкода. Па-па, Джонні, — вона пішла до спальні. Він лише почув, як повернувся ключ у дверному замку.

Джонні сів на підлогу і затулив обличчя руками. Його переповнював нудотний, принизливий відчай. Тоді та сама

КНИГА ПЕРША

1

АМЕРІГО БОНАСЕРА сидів у залі засідань № 3 Нью-Йоркського кримінального суду і чекав на звершення справедливості — на відплату двом негідникам, які жорстоко побили його доньку і намагалися збездити її.

Суддя, чоловік із серйозними, аж до різкості, рисами обличчя, засукав рукави чорної мантиї, наче збирався власноруч покарати двох юнаків на лаві підсудних. На його байдужому обличчі красувалося величаве презирство. Але Америк Бонасера відчував у всьому цьому якусь нещирість, хоча поки й не міг її розтлумачити.

— Ви вчинили, як найпаскудніші у світі виродки, — суворо мовив суддя.

«Так, так, — думав собі Америк Бонасера. — Тварюки. Тварюки».

Два юнаки, обидва з лискучим волоссям, підстриженим під «їжака», і начисто виголеними обличчями, на яких проступив вираз несміливого каяття, покійно схилили голови.

Суддя продовжив:

— Ви повелися, як дикі звірі, і вам пощастило, що вам не вдалося збездити ту бідолашну, бо я б кинув вас до буцегарні на двадцять років, — суддя змовк, скося глянув на зблідлого Америк Бонасеру з-під напрочуд густих брів та опустив очі на стос документів перед ним. Він насупився і стенив плечима, наче збираючись на силі, щоб зробити щось таке, до чого його змушують проти власної волі. Суддя заговорив знову: — Але через ваш юний вік, відсутність судимостей, з огляду на ваші зразкові родини і те, що закон у всій його величності не шукає відплати, я засуджую вас до трьох років обмеження волі у виправній колонії. Покарання — умовне.

залізна рішучість, яка допомогла йому вижити в голлівудських нетрях, змусила його взяти телефон і викликати таксі в аеропорт. Була лише одна людина, яка могла врятувати його. Він вирішив повернутися до Нью-Йорка. Звернутися до єдиного впливового та мудрого чоловіка, якого потребував, якого любив і якому досі довіряв — до свого хрещеного батька Корлеоне.

* * *

Пекар Назоріне, пухкий і зашкарублий, як і його пишні, рясно присипані борошном італійські буханки, сердито поглядав на свою дружину, дорослу дочку Катеріну і помічника-різнороба Ензо. Ензо вже зняв робу військовополоненого із зеленими літерами на рукаві і хвилювався, що не встигне відмітитись в адміністрації на Губернаторському острові. Як і багатьох із тисяч італійських військовополонених, Ензо щоденно відпускали працювати на американську економіку, і він перебував у постійному страху, що цей дозвіл можуть відкликати — в його становищі кожна дрібничка може перетворитися на велику проблему.

Назоріне лютував:

— Як ти міг зганьбити мою сім'ю? Залишив у лоні моєї дочки подаруночок, знаючи, що тепер, коли війна вже скінчилася, Америка дасть тобі копняка під дупу і відправить назад до твого засраного села на Сицилії?

Ензо, низенький коренастий молодик, говорив схвилювано, ледь не зі сльозами на очах і поклавши руку на серце, втім, слова його були доволі розсудливі:

— Шановний падроне*, присягаюся Пречистою Дівою Марією, я ніколи не мав наміру зрадити вашої доброти. Я кохаю і поважаю вашу доньку. Я прошу у вас її руки. Я знаю, що прошу забагато, але якщо мене відправлять назад до Італії, я ніколи не зможу повернутися до Америки. Я ніколи не зможу одружитися з Катеріною.

---

* Господар, майстер (італ.). Тут і далі прим. пер.

Філомена, дружина Назоріне, звернулася до нього навпрямки:

— Припини це безглуздя. Ти знаєш, що треба робити. Хай Ензо залишиться тут, відправ його до наших родичів, хай пересидить на Лонг-Айленді.

Катеріна не припиняла рюмсати. Дівчина була огрядною, непоказною, а над верхньою губою ріділи вусики. Вона б ніколи не знайшла такого вродливого, як Ензо, ніколи б не знайшла чоловіка, який би торкався її тіла в потаємних місцях з такою ж шанобливою любов'ю.

— Поїду до Італії і буду жити там! — кричала дівчина на батька. — Втечу, якщо не допоможете Ензо залишитись тут!

Назоріне окинув доньку різким поглядом. Дівка була «ще тією штучкою». Назоріне сам бачив, як вона тулилася до Ензо своїми пухкими сідницями, поки той притискався ззаду і складав гарячі, щойно з печі буханки у кошики на прилавку. Назоріне ще тоді бачив, що гарячий буханець цього шалапута вже готовий опинитися в її печі, тільки пильнуй. Тепер Ензо треба будь-що залишити в Америці і вибити для нього американське громадянство. Була тільки одна людина, яка могла влаштувати таку обладку. Хрещений батько. Дон Корлеоне.

* * *

Це лише невелика частина тих, хто отримав пишно прикрашені запрошення на весілля Констанції Корлеоне, заплановане на останню суботу серпня 1945 року. Батько нареченої, дон Віто Корлеоне, ніколи не забував про давніх друзів і сусідів, хоча й жив тепер у величезному будинку на Лонг-Айленді. Гостей приймали у самому будинку, а свято мало тривати весь день. Поза сумнівом, то була неабияка подія. Війна з Японією щойно скінчилася, тож усі вже відкинули пекучий страх за синів, котрі служили у війську і мали б власними спинами прикривати таке святкування. Весілля — саме те, чого потребували люди, аби виплеснути всю радість.

Тож суботнього ранку друзі Віто Корлеоне річкою потекли з Нью-Йорка на Лонг-Айленд, аби пошанувати дона. В подарунок вони брали набиті готівкою вершково-жовті конверти. Жодних чеків. Усередині кожного конверта була листівка, на якій красувалося ім'я дарувальника й особисте привітання, яке виказувало ступінь поваги до Хрещеного батька. Поваги, що нею дон Корлеоне користувався цілком заслужено.

Віто Корлеоне був тим, до кого по допомогу зверталися всі, і не розчаровувався ніхто. Він не давав порожніх обіцянок і не шукав боягузливих виправдань, мовляв, його руки зв'язані чи він не має повноважень. Необов'язково було бути другом дона і несуттєво, чи була змога якось розплатитися за послугу. Він потребував лише одного: ви, тільки ви самі, мали проголосити свою дружбу. Після цього, безвідносно до того, наскільки бідним чи слабким був прохач, дон Корлеоне від щирого серця брався вирішувати ваші негаразди. Ніщо не могло стати на перепоні розв'язання проблеми. А що натомість? Натомість — дружба, шанобливе найменування «дон», а інколи й більш люб'язне — «Хрещений батько». Мабуть, годилося б, тільки як прояв поваги, а не як винагороду, зробити якийсь скромний подарунок — кілька літрів домашнього вина чи кошик таралів*, спечених спеціально для окраси різдвяного столу сім'ї Корлеоне. Це розуміли саме собою, так-бо диктували хороші манери: виставити себе боржником і тим самим дати дону право звернутися за незначною послугою, якою можна було б повернути цей борг.

У цей чудовий день, у день весілля його дочки, дон Віто Корлеоне стояв у дверях власного дому на Лонг-Біч і вітав гостей — кожного він знав, кожному довіряв. Багато хто серед гостей завдячував дону своїм благополуччям. З нагоди радісної родинної події ці люди могли вільно кликати Віто Корлеоне «Хрещеним батьком». Навіть ті, хто обслуговував

---

* Італійські кренделі, поширені на півдні Італії.